

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

аспіранта Залеського Олексія Вікторовича
на тему: «Цифровізація як стратегічний напрямок розвитку залізничного
транспорту», поданої на здобуття
ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка
з галузі знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Дисертаційна робота Залеського Олексія Вікторовича на тему: «Цифровізація як стратегічний напрямок розвитку залізничного транспорту» виконана на кафедрі «Економіка та менеджмент» факультету «Управління енергетичними та економічними процесами» Українського державного університету науки і технологій, подана на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка». Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Українського державного університету науки і технологій (протокол № 7 від 06 червень 2022 року).

1. Ступінь актуальності теми дисертації та її зв'язок з планами наукових робіт університету

Актуальність дослідження зумовлена трансформацією ролі залізничного транспорту в умовах воєнного стану, коли цифровізація виступає не лише інструментом підвищення ефективності, а й чинником забезпечення стійкості критичної інфраструктури. Її значущість визначається поєднанням геополітичних викликів, структурних кризових явищ у транспортній галузі та необхідністю забезпечення безперервності перевезень у військовий і післявоєнний періоди. У сучасних умовах цифровізація перестає розглядатися виключно як інструмент модернізації та набуває функцій забезпечення стійкості й адаптивності залізничної системи до зовнішніх загроз і внутрішніх обмежень. Тому обрана тема є своєчасною, соціально значущою та такою, що має вагомим практичне і теоретичне значення.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково-дослідної роботи кафедри «Економіка та менеджмент», спрямованої на підвищення ефективності управління цифровою трансформацією підприємств залізничного транспорту в умовах воєнного стану.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Наукові результати і висновки дисертаційного дослідження є складовою розробок Українського державного університету науки і технологій в межах науково-дослідної роботи кафедри економіки та менеджменту за темою: «Інноваційний розвиток транспортної інфраструктури для мультимодальних перевезень та формування пасажирських ХАБів в Україні», (номер держреєстрації 0125U001650). У рамках тематики автором розроблено цифрові рішення для підвищення клієнтоорієнтованості та адаптації сервісів залізничного транспорту до вимог ринку.

Дисертація виконувалася з урахуванням і відповідно до основних положень Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2019 – 2023 роки (затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 591-р), Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року (затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 травня 2018 р.

№ 430-р), Стратегії людського розвитку (затверджена Указом Президента України від 02 червня 2021 р. № 225/2021).

3. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Наукова новизна отриманих результатів полягає в поглибленні теоретичних засад, удосконаленні методичних підходів і практичних положень щодо формування та реалізації створення інтегрованої системи цифрового менеджменту на підприємствах залізничного транспорту України. Найбільш важливі результати дослідження, що містять елементи наукової новизни, полягають у такому:

вперше:

Розроблено інтегровану трирівневу модель цифрової модернізації пасажирської інфраструктури залізничного транспорту України в умовах воєнного стану, яка поєднує стратегічний, тактичний та операційний рівні. Модель враховує вимоги стійкості, енергоефективності та клієнтоорієнтованості та є системним інструментом управління цифровими змінами у пасажирському комплексі.

Запропоновано портфельну структуру управління цифровою трансформацією залізничної галузі, що охоплює п'ять основних напрямів («Цифрова інфраструктура», «Аналітичні системи та дані», «Цифровий двійник», «Клієнтські сервіси та платформи мобільності», «Цифрові компетенції персоналу») та координується Радою з цифрової трансформації залізниці (РЦТЗ). Це забезпечує узгодження державної політики, корпоративного менеджменту та технічних підсистем.

удосконалено:

Алгоритмічну модель прогнозування пасажиропотоку для залізничного транспорту, яка базується на рекурентних нейронних мережах та методах оптимізації та адаптована до високої нестабільності транспортних потоків в умовах воєнного стану. Модель дозволяє формувати сценарні розрахунки, підтримувати планування та удосконалювати управління навантаженнями

Методику оцінювання ризиків цифрової трансформації транспортних підприємств, шляхом формування реєстру критичних ризиків, включно з воєнними загрозами, та застосування експертного підходу (оцінка ймовірності та впливу). Це підвищило точність визначення рівня цифрової зрілості та пріоритетів інвестування

Підхід до організації проєктного управління цифровими ініціативами, шляхом інтеграції гібридних методологій і забезпечення ітеративності, прозорості управління ресурсами та узгодження з державним регуляторним середовищем. Уточнено логіку побудови портфеля цифрових проєктів та механізми їх координації

Набуло подальшого розвитку:

Теоретичні засади публічно-приватного партнерства у цифровізації залізничного транспорту, зокрема механізми залучення міжнародних інституцій та адаптація інструментів ППП до умов обмежених фінансових ресурсів і високих ризиків

Концепція «Залізниця 4.0» в українському контексті, розширена елементами кіберстійкості, системами ситуаційної обізнаності та компонентами

сталого розвитку (енергоощадність, екологічні показники, цифрова доступність пасажирського сервісу)

Модель управління бізнес-процесами на підприємствах залізничного транспорту, яка включає у себе Логістика 4.0, Інфраструктуру 4.0, Вокзал 4.0, Інтелектуальні транспортні системи, Сервіс 4.0 тощо, що матиме наступні переваги, а саме, за рахунок впровадження інтерактивних інформаційних систем на станціях і у вагонах дозволить надавати пасажирам актуальну інформацію про розклад, затримки та умови подорожі. Це підвищить зручність і комфорт пасажирів, роблячи подорожі більш передбачуваними та інформативними

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що обґрунтовані в дисертації теоретичні висновки, методичні підходи і практичні рекомендації можуть бути використані для розроблення моделі цифрового управління, дозволяють сформулювати інструментарій оцінювання цифрової зрілості, дозволяють оптимізувати процеси перевезень і підвищують підвищити його соціально-економічну ефективність і забезпечити стаке зростання. Дані положення можуть бути використані у державній політиці цифровізації, корпоративних стратегіях розвитку, а також у навчальних програмах підготовки управлінського персоналу транспортної сфери.

Основні положення і рекомендації використані підприємствами транспорту. Зокрема підходи до формування цифрової архітектури «Залізниця 4.0», впровадження аналітичних платформ і моделі управління цифровими проєктами впроваджено в діяльність ТОВ «Лебединський МБДЕ завод «Темп» (акт про впровадження 23 вересня 2025 р.), пропозиції щодо використання підходів до організації цифрових проєктів, застосування аналітичних інструментів і віртуального моделювання формують практичну основу для модернізації виробничо-управлінських процесів впроваджено в діяльність ТОВ «Науково-виробниче підприємство «АТТРАНС»» (акт про впровадження 19 грудня 2025 р.).

Теоретичні та практичні розробки, запропоновані в дисертації, використовуються в навчальному процесі Українського державного університету науки і технологій при викладанні дисциплін «Управління інноваційною діяльністю», «Управління змінами», «Управління змінами» і при виконанні кваліфікаційних робіт, що підтверджується актом впровадження від 8 грудня 2025 р.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є одноосібно виконаною працею. Усі наукові результати, викладені у дисертації, отримані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у роботі використані лише ті положення та ідеї, які є результатом особистих досліджень здобувача.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана діловою українською мовою з дотриманням стилю викладення результатів проведених досліджень відповідно до встановлених вимог. Стиль викладання наукових положень і висновків забезпечує доступність сприйняття та осмислення матеріалів дослідження.

innovations and challenges” (September 27-29, 2024) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2024. С. 451- 453.

6. Залеський О. В. РОЗБУДОВА ІННОВАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В СИСТЕМІ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ. Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах [Текст]: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 26 березня 2025 р. / за заг. ред. Ю. Пройдака. Укр. держ. ун-т науки і технологій. - Дніпро, 2025. - 255 с. С.84-86.

7. Залеський О. В. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ЯК КАТАЛІЗАТОР СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ТРАНСПОРТНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА. 5-6 червня 2025 р. Київ, КНЕУ, 2025. С. 171-173.

8. Залеський О. В. ПОРІВНЯННЯ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ В УМОВАХ КЛАСИЧНОЇ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ. IX Міжнародна науково-практична конференція «SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF CONTEMPORARY SOCIETY» 4-6.04.2025 року, Лондон, Великобританія. С. 487-489.

Апробація результатів дисертації.: Основні положення і результати дослідження пройшли апробацію на 8 Міжнародних науково-практичних конференціях: Science and innovation of modern world (London, 2023), Topical aspects of modern scientific research (Tokyo, 2024), Міжнародна транспортна інфраструктура, індустриальні центри та корпоративна логістика (Харків, 2024), Innovative Development of Science, Technology and Education (Ванкувер, 2024), Science in the modern world: innovations and challenges (Toronto, 2024), Актуальні проблеми та тренди розвитку систем управління в сучасних умовах (Дніпро, 2025), Цифрова економіка (Київ, 2025), Scientific achievements of contemporary society (Лондон, 2025).

4. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Під час виконання дисертації аспіранта Залеського Олексія Вікторовича дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено сервісом перевірки робіт на виявлення схожості текстів Turnitin. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

ВИСНОВОК:

Ознайомившись з дисертаційною роботою Залеського Олексія Вікторовича на тему: «Цифровізація як стратегічний напрямок розвитку залізничного транспорту» зі спеціальності 051 «Економіка» та науковими публікаціями, у яких висвітлено основні наукові результати, а також враховуючи результати апробації дисертаційної роботи, вважаємо, що:

1. Дисертаційна робота «Цифровізація як стратегічний напрямок розвитку залізничного транспорту» за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю та практичною придатністю здобутих результатів є закінченим фундаментальним дослідженням, яке відповідає ОНП «Економіка».

2. Дисертаційна робота «Цифровізація як стратегічний напрямок розвитку залізничного транспорту» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, і рекомендується до разового захисту у спеціалізованій вченій раді.

Голова засідання, завідувач кафедри
«Економіка та менеджмент»,
д.е.н., професор

Лариса МАРЦЕНЮК

Науковий керівник, професор кафедри
«Економіка та менеджмент»,
д.е.н., професор

Тетяна ЧАРКІНА

Секретар, доцент кафедри
«Економіка та менеджмент»
к.е.н

Галина ГРЕБЕНЮК

